

XXVI. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika
5. svibnja 2021.

sedmi (VII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova:

100	
-----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 100 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)
2. _____
(član Državnoga povjerenstva)
3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

„Jezik je živo pamćenje naroda.”

(jezikoslovac Ljudevit Jonke)

1. Dopuni tablicu podacima o spomenicima hrvatske pismenosti.

važnost	naziv	pismo
– najstariji hrvatski zakonski tekst – jedan od najstarijih europskih pravnih dokumenata na narodnome jeziku		
– posjedovna isprava benediktinskoga samostana na otoku Braču – jedan od najstarijih hrvatskih jezičnih i kulturno-povijesnih spomenika		
– hvalospjev Majci Božjoj – tekst nadahnute pjesničke inspiracije – ulazi u sve antologije starijega hrvatskog pjesništva		

6

2. Ispiši podatak iz rečenice koji dokazuje da je *Senjski glagoljski misal* inkunabula.

U tiskari u Senju 1494. godine na glagoljici je tiskan *Misal*, knjiga namijenjena bogoslužju.

1

7

3. Dopuni naziv jezikoslovnoga časopisa.

„_____“: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika” od
1993. godine organizira Natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ.

1	
---	--

4. Pridruži godinu tvrdnji.

- a) Hrvatski jezik postao je jedan od službenih jezika Europske
unije_____ godine.
- b) „Neotuđivo je pravo naroda da svoj jezik naziva vlastitim imenom”,
ističe se u *Deklaraciji* objavljenoj _____ godine.
- c) „U Republici Hrvatskoj u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično
pismo”, navodi se u 12. članku *Ustava* iz _____ godine.

1967.
1990.
2013.

3	
---	--

5. Napiši na crte kratice istaknutih riječi.

U veljači **ove godine** pročitali smo zanimljiv članak o **takozvanoj jezičnoj infekciji**

koronavirusom. O tome svjedoči, **na primjer**, pojmovnik koronavirusa koji se stalno

nadograđuje i javno je dostupan na **elektroničkoj adresi** *jezik.hr/koronavirus*.

4	
---	--

6. Dopuni rečenicu pokratom naziva institucije u zagradama.

(Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje) _____ prvi je u svijetu izradio
mali koronarječnik i objavio ga na mrežnim stranicama.

1	
---	--

9	
---	--

7. Zaokruži slovo ispred rečenice koja nije pravopisno točna.

- a) Prijatelju, znaš li gdje je otvorena prva javna gimnazija u Hrvatskoj?
b) Bilo je to u Lepoglavi, zar ne?
c) Kad je to bilo, u 15. ili u 16. stoljeću?
d) Pitam se piše li to u *Hrvatskoj enciklopediji*?

1	
---	--

8. Prepiši rečenice tako da budu pravopisno točne.

- a) Vlakom Zagreb-Krapina stižemo do naše prve postaje u hrvatskome Zagorju pa nastavljamo biciklima do Lepoglave, grada poznatoga po čipkarstvu.

2	
---	--

- b) Dvadesetčetvrti „Međunarodni festival čipke” mogao se pratiti na festivalskim mrežnim stranicama od 11. – 30. rujna prošle godine.

2	
---	--

- c) Učenici srednje Strukovne škole Varaždin osmislili su vjenčalice s čipkom na nastavi predmeta kreiranje odjeće i dodataka.

2	
---	--

7	
---	--

9. Napiši zareze da rečenice budu pravopisno točne.

Izvan matične domovine hrvatski jezik uči se u europskim zemljama Južnoj Americi Australiji.

U zagrebačkom „Centru za hrvatski kao drugi i strani jezik” do sada su hrvatski jezik učili stranci iz mnogih zemalja pa čak i iz Mongolije.

Među polaznicima Centra nesumnjivo brojni su hrvatski iseljenici i njihovi potomci.

3	
---	--

10. Napiši točno riječi koje nisu jezično točne.

Prva je riječ možda nastala kad je pračovijek, zaljubivši se, poželjeo rječju iskazati snagu svojih osjećaja.

3	
---	--

11. Napiši č/ć na crte.

Cvrku___u___i u krošnji cvjetovima oki___ene vo___ke, vrap___i___i pozdravljaju sun___ano jutro.

5	
---	--

12. Odredi padeže sklonidbenim riječima u rečenici uz koje stoje prijedlozi. Padeže označi kraticama (N, G, D...) iznad riječi.

5	
---	--

Na stolu, nasuprot meni leži knjiga s koricama od kože. Za nju me vežu uspomene.

16	
----	--

13. Preoblikuj zamjenice iz rečenica u nominativ i napiši ih na crte.

„Čime ste nedavno bili iznenađeni?” pitali smo ih.

„Strahom da će nas knjige preopteretiti informacijama.”

3	
---	--

14. Napiši točno riječ koja u rečenici nije gramatički točna.

a) Mojim ću mobitelom fotografirati spomenik na Kaptolu.

b) Na kojega od spomenika misliš?

c) Na spomenik *Bibliji*, taj na suprotnoj strani ulice.

3	
---	--

15. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom riječi u zagradama.

a) Čitali smo stihove (tri pjesnikinje) _____
koje pišu zavičajnim govorima.

2	
---	--

b) Ti govori pripadaju (dva narječja) _____.

16. Ispiši glagole iz rečenica u infinitivu. (Ne moraš infinitiv istoga glagola ispisati onoliko puta koliko se njegov oblik pojavljuje.)

Budi miran. Svatko bi volio da mu u životu uvijek cvatu ruže. Sad si izvukao pouku.

4	
---	--

12	
----	--

17. Dopuni tekst zadanim oblicima glagola u zagrada.

Roditelji i ja (htjeti) _____ razgledati izložbu posvećenu
kondicional I.
hrvatskim velikanima.

Mnogi jednoglasno (procjenjivati) _____ : „Njih dvanaestero
prezent

(mijenjati) _____ ne samo Hrvatsku nego i svijet.”
perfekt

Dvojica, pisac Marko Marulić i slikar Julije Klović (stvarati) _____
imperfekt

prije pet stoljeća. Mnogo stoljeća (proteći) _____ od vremena
aorist

kada (živjeti) _____ sv. Jeronim.
pluskvamperfekt

Doktor Andrija Štampar, izumitelj Nikola Tesla i književnica Ivana Brlić-Mažuranić,
svi rođeni u 19. stoljeću, (biti) _____ cijenjeni i kad 21. stoljeće
futur I.

(istjecati) _____.
futur II.

8

18. Odredi značenje imperativa u rečenici označujući znakom X jedno od ponuđenih rješenja u tablici.

rečenica	značenje imperativa			
	savjet	poticaj	zapovijed	molba
Pazi na njega.				
Pazi dok ti pokazujem!				
Pazi kako ne bi pogriješio.				
Hajde, pazi!				

4

12

19. Dopuni rečenicu odgovarajućim oblikom glagolskih pridjeva trpnih tvorenih od glagola (s negacijom ili bez nje) u zagrada.

Rastužuje (ne pročitati) _____ knjiga koja završi u
trgovini starim i (rabiti) _____ knjigama, osobito kad je
(pokloniti) _____ s puno očekivanja.

3	
---	--

20. Dopuni rečenicu odgovarajućim oblikom glagolskih imenica tvorenih od glagola u zagrada.

U šesnaestome stoljeću neki su prihvaćali (misliti) _____
da će se ljudi zbog (povećati) _____ broja pismenih sve
manje oslanjati na svoje (pamtiti) _____ .

3	
---	--

**21. Zamijeni glagole iz rečenica njihovim vidskim parnjacima i napiši ih na crte.
Ne mijenjaj vrijeme/način, lice ni broj glagola.**

Marulić i njegov prijatelj često bi šetali ruševinama Salone.

Pritom su skupili i u prijateljevoj kući pohranili zbirku antičkih natpisa.

Te natpise Marulić je opisivao u svojevrsnom *vodiču* po zbirci.

4	
---	--

10	
----	--

22. Odredi subjekt u rečenici i napiši ga na crtu.

a) Vrlo je izazovno istraživati.

b) Na internetu su najzastupljeniji engleski i ruski jezik.

c) Ubrajaju se i u službene jezike Ujedinjenih naroda.

3	
---	--

23. Preoblikuj rečenice tako da imeničke atribute zamijeniš pridjevnima.

Marulić je ep „Judita” napisao na čakavštini Splita.

Umjetnička književnost Hrvata započinje epom.

Judita je junakinja iz *Biblije*.

Juditino junaštvo poticalo je osjećaj rodoljublja u vrijeme opasnosti od Turaka.

5	
---	--

24. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je red riječi stilski neobilježen.

a) Godine 1501. Marko Marulić napisao je ep *Judita*.

b) Ep *Judita* napisao je 1501. godine Marko Marulić.

c) Marko Marulić napisao je ep *Judita* 1501. godine.

d) Ep *Judita* Marko Marulić je 1501. godine napisao.

1	
---	--

9	
---	--

25. Odredi službu istaknute riječi u rečenici i označi ju kraticom (O, At., Ap...) iznad riječi.

- a) Taj mozaik **jezika** zove se čovječanstvo.
- b) Svaki se narod ponosi svojim **jezikom**.
- c) **Jezik** esperanto nastao je u 19. stoljeću.
- d) U Marulićevo doba pisci i znanstvenici pisali su latinskim **jezikom**.

4	
---	--

26. Zaokruži slovo ispred rečenice koju valja čitati uzlaznom intonacijom.

- a) Jezik je živo pamćenje naroda.
- b) Jezik je živo pamćenje naroda?
- c) Jezik je živo pamćenje naroda!
- d) Što je živo pamćenje naroda?

1	
---	--

27. Pročitaj rečenicu i zaokruži slovo ispred tvrdnje koja se na nju odnosi.

Sutradan vrijeme nije bilo lijepo.

U rečenici su:

- a) dvije dvosložne i tri trosložne riječi
- b) tri dvosložne i dvije trosložne riječi
- c) jedna jednosložna, tri dvosložne i jedna trosložna riječ
- d) četiri dvosložne i jedna trosložna riječ.

1	
---	--

28. Ispiši riječ u kojoj je zbog stupnjevanja provedena jotacija.

Mlađi koji više čitaju razvijaju se u ljude koji bolje razmišljaju.

1	
---	--

7	
---	--

29. Zadatak ima dva dijela.

I. Pročitaj rečenicu i zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

II. Objasni odabranu tvrdnju.

Od hrvatskih **planínā** Velebit je meni najljepša **planìna**.

I.

- a) Označene se riječi razlikuju po vrsti i naglasku.
- b) Označene se riječi razlikuju po rodu i naglasku.
- c) Označene se riječi razlikuju po rodu i broju.
- d) Označene se riječi razlikuju po broju i naglasku.

1	
---	--

II.

2	
---	--

30. Napiši točno rečenicu koja je jezično pogrešna.

- a) Taj udžbenik više ne rabimo.
- b) Taj udžbenik više ne koristimo.
- c) Taj udžbenik više ne upotrebljavamo.
- d) Tim se udžbenikom više ne služimo.

1	
---	--

31. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Na kojem će mrežnom izvoru Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje korisnik naći sadržaje o službi riječi u rečenici?

- a) rjecnik.hr
- b) jezikni-savjetnik.hr
- c) bolje.hr
- d) gramatika.hr

1	
---	--

5	
---	--

Riješi zadatke 32., 33., 34. i 35. služeći se podacima iz teksta.

medalja *Europski građanin*

Na mrežnoj adresi scouts.hr 16. veljače ove godine pročitali smo vijest: „Čast nam je objaviti da je Savez izviđača Hrvatske za svoju već međunarodno poznatu akciju pošumljavanja požarišta Dalmacije, kampanju *Boranka* upravo osvojio vrijednu europsku nagradu 'Europski građanin' za 2020. godinu.”

Niz planiranih aktivnosti objedinjenih simboličnim imenom *Boranka* Savez izviđača Hrvatske pokrenuo je 2018. godine u suradnji s Hrvatskom gorskom službom spašavanja i brojnim drugim suradnicima i pokroviteljima s ciljem da se ublaže štete katastrofalnih požara koji su godinu dana prije poharali Dalmaciju.

U protekle tri godine, lani u otežanim uvjetima zbog epidemioloških mjera, u akcijama pošumljavanja sudjelovalo je više od 7000 volontera koji su u okolici Splita, Solina, Makarske i Zadra posadili više od 85 000 novih stabala. Time je *Boranka* postala najveća volonterska akcija pošumljavanja požarišta u čitavoj Europi i jedan od najpozitivnijih europskih primjera kako se građani i institucije mogu osobno uključiti u obnovu prirode. Stoga ne čudi što je, uz podrške brojnih veleposlanstava, dobila i visoko pokroviteljstvo predsjednika Europskoga parlamenta.

Od ostataka izgorjelih borova prikupljenih na požarištima Dalmacije napravljene su pastelne bojice nazvane *boralice*. Širom Hrvatske besplatno je podijeljeno 150 000 *boralica* kako bi se potaknulo građane da njima crtaju svoja stabla i tako se uključe u kampanju. Za svako *boralicom* nacrtano stablo izviđači i drugi volonteri *Boranke* na požarištima posade pravu sadnicu.

Nagradu „Europski građanin“ – priznanje za iznimna postignuća, Europski parlament dodjeljuje od 2008. godine pojedincima i organizacijama za promicanje europskih vrijednosti i zajedništva. Godine 2015. nagrada je dodijeljena Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja.

32. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Kad su Dalmacijom bjesnjeli požari zbog kojih je pokrenuta *Boranka*?

- a) 2015. godine
- b) 2017. godine
- c) 2018. godine
- d) 2020. godine

1	
---	--

33. Navedi dobitnike nagrade „Europski građanin” spomenute u tekstu?

1	
---	--

34. Zašto je *Boranka* dobila visoko pokroviteljstvo predsjednika Europskoga parlamenta?

2	
---	--

35. Objasni cjelovitom rečenicom što povezuje *boralice* s kampanjom *Boranka*?

2	
---	--

6	
---	--